

Fotóművészek találkozója Nagyváradon

Kultúra

Július elején egy héten át fotóművészek főhadiszállása volt Nagyvárad, itt tartotta idei nyári egyetemét a Magyar Fotóművészeti Alkotócsoporthoz tartozó Országos Szövetsége (Mafosz), s ehhez kapcsolódva a XXXV. Mafosz Szalont is itt nyitották meg. Az eseményről tudósítva TÓTH HAJNAL Horváth Imrével, a MAFOSZ elnökével, valamint Kerekes István fotóművésszel beszélgetett, míg Lennert Géza újvidéki fotóművészt FRIED NOÉMI LUTZA szólaltatta meg.

Sokfelől érkeztek a fotográfusok a Körös-parti városba a jó hangulatú találkozóra: szerte Magyarországról, a Partiumból és Székelyföldről, a Vajdaságból. A nyári egyetem résztvevői bőven találtak Nagyváradon és Biharországban látni és fotózni valókat, érdekességeket. Múzeumokat, galériákat látogattak, megszemléltek Várad műemlék épületeit, bebarangolták a várat, kószáltak érmelléki falvakban és pince-sorokon, jártak Püspökfürdőben és a Medve-barlangban, keresztül-kasul a megyében.

A XXXV. Mafosz Nemzetközi Fotóművészeti Szalon vernisszázását a várbeli fotótörténeti múzeumban ejtették meg. A vendégeket köszöntve a Nagyvárad Vármúzeum részéről Ionuț Ciorba történész méltatta az esemény fontosságát, majd a találkozó házigazdája, főszervezője, Tóth István, az Euro Foto Art Egyesület és a Tavirózsa Fotóklub elnöke üdvözölte a megjelenteket.

Horváth Imre, a Mafosz elnöke szólt arról, hogy a Szalonra 49 alkotócsoporthoz és egy pártoló taghoz nevezett be összesen 1126 fotóval. Ezek közül a zsűri 31 alkotócsoporthoz 92 fotósának 121 alkotását választotta be a kiállításra. Horváth Imre – mielőtt az eredményeket ismertette és a díjakat átadta volna – hozzáfűzte: az egyik szemé sír, a másik meg nevet. Egyrészt szomorú, mert több mint száz fotóklubból csak 49 nevezett be, a többi 51 nem tartotta fontosnak, hogy pályázzon.

Másfelől derűs, mert 49 klub viszont komoly anyagot rakott össze.

Hogy mi a jó kép? Erről vannak különféle vélemények a kompozíció, technika, érzelem, hangulat stb. szempontjából. Horváth hangsúlyozta: jó kép az, amelyik megállítja a szemlélődőt, amelyikre pillantva hosszasan eltűnődik, lényeges, hogy a befogadó mit gondol róla. A Mafosz-elnök fontosnak tartja azt is, hogy a határon túli fotóklubok is aktív tagjai legyenek a szövetségnek. E téren még vannak teendők.

Az alkotócsoporthoz közül a nevezett képek átlagpontszáma alapján első lett a Biatorbágyi Fotóklub Egyesület, második a Vadvilág Magyar Természetfotósok Egyesülete, harmadik holtversenyben a Mecseki Fotóklub és a Győri Fotóklub Egyesület. A kiállított képek összpontszáma alapján első lett a Biatorbágyi Fotóklub Egyesület.

Az egyéni versenyben első díjat nyert el Herpai Imre (Heves Megyei Fotóklub) *Szellemkép* című alkotásával, második díjat kapott Kiss Imre (Mecsek Fotóklub) *Buszon* című fényképe, harmadik helyezést ért el Maráczi László (Biatorbágyi Fotóklub) *Menekülés* című munkájával.

Különdíjat nyert: Erdélyiné Csorba Edit (Vadvilág MTE) *Mosolyszünet*, Horosnyi Sándor (Duna Fotóklub Egyesület) *A családfő* és Tonomár Mónika (Biatorbágyi Fotóklub) *Gyimesi ritmusok* című fotográfiája.

A zsűrit Haris László, a Magyar Fotóművészek Szövetsége és az MMA tagja; Vajda János, a MAOE Fotóművészeti Tagozatának elnökségi és a Magyar Fotóművészek Szövetsége tagja; Kerekes István, a FIAP kétgyémánt-diplomás fotóművész; Lubomír Schmida (EFIAP, EsFIAP, MZSF), a Szlovák Fotográfusok Szövetségének elnöke; Lennert Géza (EFIAP, MF FSS) Tošo Dabac-díjas fotóművész, a Szerbiai Fotószövetség Művészeti Tanácsának tagja alkotta. Tóth István munkáját szervezői díjjal jutalmazta a Mafosz. Horváth Imre elmondta: a nyári egyetemet és a szalon megnyitóját minden évben másutt tartják. Váradra szíves-örömezt jöttek, hiszen szeretettel hívták, várták a látogatókat, Tóth István vendégváro mentalitása, szakmai háttere is példás.

Tóth István, az Euro Foto Art Egyesület és a Tavirózsa Fotóklub elnöke, Horváth Imre Mafosz-elnök és Dukrét Géza nyugalmazott tanár, helytörténész

A lényeg: miként hat ránk egy alkotás

Horváth Imre fotóművész (EFIAP), a Magyar Fotóművészeti Alkotócsoporthoz Országos Szövetségének (Mafosz) elnöke kérdésünkre elmondta: 1983-ban több fotóklub kezdeményezésére alapították a szövetséget, ma száznál több klub tartozik az ernyőszerkezethez. A Mafosz tagszervezeteiben kétezer független alkotó tevékenykedik. Határon túli tagszervezeteik is vannak: a Vajdaságból, Erdélyből, a Partiumból és Felvidékről. A nyári egyetem jó lehetőség inspirációszerzésre, továbbképzésre, új fényképek bemutatására. Szeretnék, ha a később-

biekben még erőteljesebben a fotóművészetre irányulna a figyelem. Még több workshopra lesz szükség, hogy tudjanak fejlődni mindazok, akik nyitottak az újdonságokra s gyarapítani óhajtják tudásukat.

A fotós nyári egyetem egyik témája az aktfotózás volt. Minden évben gondoskodnak aktmodellről, ez az aktfotózással foglalkozó művészeknek is meg a modellnek is hasznos, akinek így egy teljes hétig folyamatos munkája van.

Horváth Imre eredeti foglalkozása: dísznövénykertész. A kertészeti szakközépiskolában a dísznövénytan-tanára órakon a saját diafelvételei segítségével illusztrálta a növényeket. Mindemellett létrehozott egy fotós szakkört is az iskolában. Horváth Imre így ismerte meg a fotózás alapjait. Később az Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetének Fotóklubjában az egyik barátjától ugyancsak hasznos tudnivaló-

kat kapott. Később rengeteget tanult Bizaglich Jenő fotóművésztől, aki elődje volt a MAFOSZ-nál. Horváth Imre tevékenykedett keramikusként, újságíróként, nyomdászként, autodiaktaként festészettel is foglalkozott. Jelenleg a Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpontjában dolgozik, tipográfiai tapasztalatait hasznosítván. Győri Lajos biztatására vállalta, hogy induljon a Mafosz-elnökségért, 2013 óta a szövetség elnöke.

Hogy miként látja a fotográfia jövőjét? Mint mondta: „Ma már szinte mindenkinek ott lapul a zsebében

egy okostelefon. Sokan fotóznak, de kevesen tudnak képet olvasni. Mindeközben persze rengeteg igényes kép készül. A digitális világgal természetesen minden megváltozott. Digitális képhalmazok jönnek létre. Egy műalkotásnál viszont nem az a lényeg, hogy mivel készült, fényképezőgéppel, telefontal, ecsettel, kiskanállal, hanem az, hogy milyen hatást gyakorol rám. Azután lehet majd elemezni, értelmezni fotográfiai szempontból.”

A sors hozza a témákat

Észrevenni az egyediséget és még egyedibbé téve megmutatni azt – vallja **Kerekes István**, a FIAP (Nemzetközi Fotóművész Szövetség) kétgyémánt-diplomás fotóművésze. Kerekes István egyedi módon „fotózta be” magát a magyar fényképészet történetébe: *Yelena* című alkotása, mely egy máramarosi ukrán kislányt ábrázol, bejárta és meghódította a nagyvilágot, hiszen a 2009 júniusában készült portré mind ez ideig hat kontinens 44 országában 339 díjat kapott. Soha egyetlen magyar fotós fényképe sem zsebelt be ily sok elismerést, dupla gyémántdiplomája rajta kívül még egy magyar fotós-nak van a világon. (A gyémánt 2. fokozatot tavaly, 2017 augusztusában kapták meg mindketten, akkor a világon összesen hat fotós-nak volt ez meg, közülük István a legfiatalabb.)

Kerekes István tanár és szabadúszó fotóművész 1977-ben született Marosvásárhelyen, Mosonmagyaróváron él. Érdekes vetítettképes előadást tartott a Mafosz nyári egyetemén, a váradi várban, ugyanott, ahol idén januárban a Brassai sajtófotó-pályázat díjkiosztóját rendezték. Hogy ez hogy jön ide? Nos, Kerekes István a Magyar Újságírók Romániai Egyesületének pályázatán is tarolt, ő nyerte el a Brassai-díjat, mellékesen szociofotó kategóriában is első lett.

Elsősorban természetfotókat, az utóbbi esztendőkből portrékat és szociofotókat készít. Fotográfiai afféle mágikus realista mesélős képek. Némelyik figura jól beleillene valamelyik Kusturica-filmbe, egyes portréi pedig akárha egy Dosztojevskij-nagyregényből lettek volna elővarázsolva. Vidám, pajkos vagy szomorú, a nyomorúságba beletörődő arcok,

ragyogó gyermektekintetek, megkérgegedett, az élet néhány próbáján már átevic kélt emberek, máramarosi liturgiák és mindennapok, Küküllő menti életképek, tájak és állatok láthatók fotográfiáin. Mindegyik kép egy-egy mese, olykor ballada, s mind-egyiknek megvan a históriája.

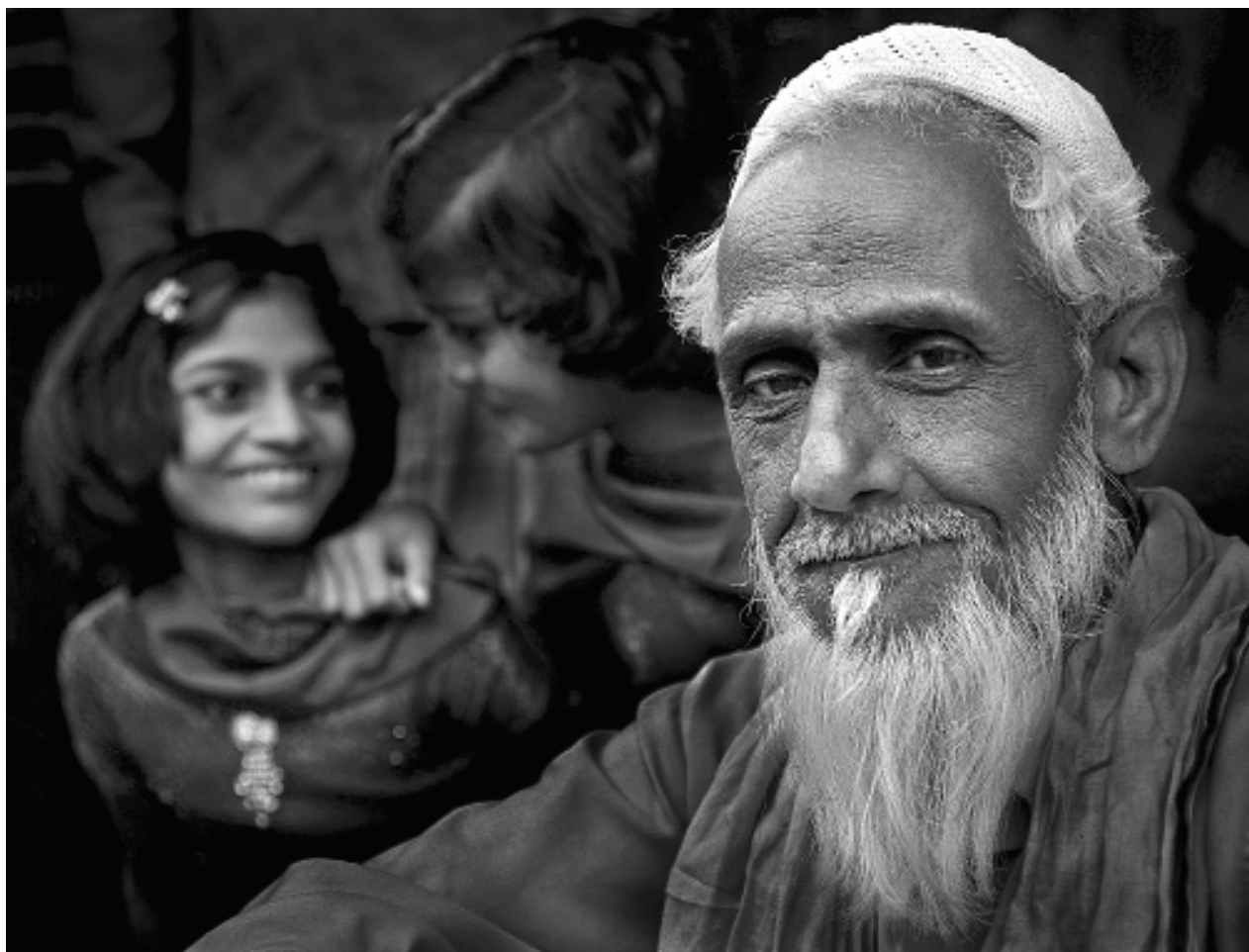
Kerekes István 1996-ban kezdte az egyetemet Kolozsváron, testnevelés szakon. Az első egyetemi évektől kezdve egyre jobban érdekelte a fotózás. Szeretett volna jobban elmélyedni a fotografálásban, s az is foglalkoztatta, hogy valaki érdemleges szakmai véleményt mondjon a képeiről. Marosvásárhelyen az '50-es évektől létezett fotóklub, viszont Kolozsváron nem működött ilyen. Ajánlották, keresse meg a nagyváradi Tóth István fotóművészt. Úgy is lett. Tóth István és még néhány fotós társa korrektül elmondta a véleményét, megosztott vele pár gondolatot, megfontolandó, hasznos ötletet. Húsz éve, hogy fölverték a kapcsolatot, '98 őszén Kerekes tagja lett a Tavirózsa Fotóklubnak. 2002-ig volt tavirózsa, azután visszakerült Marosvásárhelyre, majd 2007 nyarán Mosonmagyaróváron telepedett le. A kilencvenes évek végéig csak természetfotókat készített, ez vonzotta. A nemrégiben elhunyt váradi fotóművész, Constantin Dancoglu mondta egyszer neki: „Meglátod, egyszer szociofotókat és portrékat is készítesz majd.” Eljött annak is az ideje. „Jártamban-keltemben, miközben természetfotókat készítettem, az utak falvakon, tanyákon vezettek át, és felfigyel-

tem különféle helyzetekre, emberekre, érdekes arcokra. 2004 óta pedig már tudatosan foglalatoskodom portrékkal és szociofotókkal. Hat éve már abszolút ez érdekel” – mesélte.

Hogy miként gyűjti be a témáit? Maros, Fehér és Kolozs megye tökéletesen megfelel témaforrásul, inspirációként. Mosonmagyaróvár környékén és Ausztria burgenlandi részén inkább természetfotókat készített. „Két-három hónap elteltével ki vagyok éhezve arra, hogy errefelé jöjjenek. Mindig találok egyedi dolgokat, ez előrelelndít. Veszem a térképet, kinézek valami helyet és utazok. Az eldugott, isten háta mögötti helyek vonzanak leginkább. Sétálok jobbra-balra, mindig rálelek valami egyedire.”

Jelenleg a Mafosznak és a Magyar Természetfotós Szövetségnek tagja, viszont egyik fotóklubhoz sem tartozik. Hogy mit jelentenek neki a rangos nemzetközi díjak, a temérdek elismerés, amit az elmúlt évek során sikerült elnyernie? Úgy gondolja, minden díj munkájának pozitív elismerése, s ez jó érzés, ösztönző hatású. Hatéves korától sportolt, folyamatosan versenyzett is majdnem húsz évig, úgyhogy szereti a megmérettéseket. A fényképészet területén is. „Volt úgy az első évekből, hogy

pályáztam valahová, és még csak nem is került képem a falra. Nulláról kezdtem. Kitartás és folyamatos témakeresés gyümölcse az, amit elértem. Próbálok olyasmiket fotózni, amit más még nem, meg nem úgy, ahogyan én.”

Amúgy főállású testnevelő tanár. Rengeteget hívják zsűrizni különféle pályázatokhoz. Dolgozhatna csak fotósként, például fotóriporterként, az MTI-től is kapott felkérést. Valahogy mégis így alakult. Az iskolaigazgató kérte, hogy maradjon. S amikor teheti, fényképez, a nyarakat jól ki lehet használni. Beszélgettünk arról is, mennyit változott néhány év alatt a fotózás a digitális világban, az okostelefonok korában. Ki tudná megmondani, vajon naponta hány millió felvétel készülhet? Kerekes István szerint „fontos

meglátni az egyedit, megörökíteni és még egyediben megmutatni.” Ma-napság nagyobb a kihívás, a verseny. Egy fotópályázatra 80-90 országból jelentkeznek, beérkezik egy képtömeg, s annak az ötven százaléka megfelelő. Régen unikum volt a fényképezés. Most szinte mindenki fotózik valamilyen módon. Úgy véli, ennek ellenére mégsem hígult fel a szakma. Jó, hogy ennyien fotóznak, megvan az értelme az egésznek, hiszen mindenki bemutatja a látásmódját. István régebben diapozitívo-

kat is készített. Abba nem lehetett belenyúlni, utólag javíthatni, korrigálni. Ennek köszönhetően megtanulta, hogyan hozzon létre tökéletes képkockát. Ezt a tapasztalatot most is kiválóan tudja hasznosítani. Egyébként 2006-ban lett először digitális fényképezőgépe, addig analóg gépet használt. A családjában csak az édesanyja fényképezgetett hobbiszinten egy régi Smenával.

A szociofotókról rengeteget lehet ám beszélgetni. Történt egyszer Székelycsókán – kicsiny település, két-három magyar lakossal, a többiek mind romák –, az egyik kuli-pintyóban: ült a földön egy öregasszony, akinek olyan hosszú haja volt, ami nemhogy a bokájáig ért, hanem még utána is kacskaringózott egy darabig, s ugyancsak a földön, a hajkorona végén ücsörgött egy macska. Ezt a csudáságot rögvest le kellett fotografálnia. Csakhogy hirtelen előkerült néhány jól megtermett cigányember, akik nem konditeremben izmosodtak meg, s fenyegetően léptek felé. Hiába próbált velük egyezkedni, oda kellett adnia a filmet. Ez a kép csupán az emlékezetében maradhatott meg.

Ezután jó néhány évig nem járt roma tanyákon, de egyszer újból elkezdte. Kicsi kolóniákat szokott fölkeresni. „Bementem veszélyesnek mondott tanyákra, s amikor meséltem a környékelieknek, azt mondták, nem létezik, hogy oda egyedül bejutottam és kijöttem épségben, pedig ott jártam, igen.”

Egy másik alkalommal nagyidő érkezett, és István nem a falu felé vette az irányt, hanem a cigánysoron húzódtott be az eresz alá a vihar elől. Látja, néhány férfi egy lovat tuszkol gyorsan befelé a házba. Kérdi tőlük, miért viszik be a lovat. Hát azért, mert három családnak van ez az egy lóva, nagy kincs a paripa, s nem akarják, hogy baja essék. (Le is fényképezte a

lovat a kunyhóban, a fotográfiát a Brassai sajtófotó-pályázat kiállításán láthatták is a váradiak.)

Egy másik alkalommal cigányasszony jóstolt neki a tenyeréből. Nem nagyon hitt benne, de amikor megmondta István-nak, hogy melyik évben milyen betegség miatt műtötték az édesanyját, azért eltöprengett a jóstudományon. A cigány-asszonyok meg tudják mondani azt is, melyik csemetében van jóstehetség, melyik kislányból válhat jövendőmondó. Az egyik ilyen is bizonyított. A kislány mellé telepedett a kaka-

sa, a gyermek nagy barátságban volt a madárral, beszélgettek is egymással, ki-ki a maga nyelvén. Addig nem törődött a látogatóval a kakas, amíg a lányka oda nem sűgött pár szót a madarának, s az támadón röpiült a fotós felé. A nyári egyetemen meg is mutatta a jós lányka fényképét, aki-nek valóban nem hétköznapi a tekintete.

*Kerekes István:
Amina, az afgán lány*

Előfordult, hogy István egyik városból a másikba utazott, ám meglátott a busz ablakából egy koldusasszonyt a gyermekeivel. Az egyik gyerkőcnek az arcvonásai különösképp fölkeltek a figyelmét. Leszállt a buszról, utánuk ment, meg is találta őket, s mivel segített valami orvosságot beszerezni a közeli patikában, az asszony megengedte, hogy lefényképezze őket.

Sokat kószál Máramarosban is. Ünnepnapokon, ortodox szertartásokon is többször fényképezett. A számára világhírt hozó *Yelenára* szintén egy máramarosi falucskában talált rá. Megpillantotta, ahogy hintázik a veranda mellett, s tüstént magával ragadta a kislány tiszta tekintete, a lelki szépséget, tisztaságot sugárzó szempár, a mosolya. A nagymamával beszédbe elegyedett, s az megengedte, hogy lefényképezze az unokáját. Amikor egy másik alkalommal újra arra járt, a nagymamát – akivel összebarátkozott – is le akarta fotózni, aki szépen felöltözött népviseletbe, de a néni lánya már nem volt olyan barátságos. István szeme láttára, füle hallatára összeveszett a két asszony. Egyébiránt a nagymama azt mondta, ők ukránok, a lánya románnek vallotta magát.

Csavargásai során elgondolkodtató pillanatokat, életképeket sikerül lencsevégre kapnia. „A sors hozza ezeket a témákat” – jegyezte meg István. A falusi élet, a hagyományok a mindennapokban szintúgy a kedvelt témái közé sorolhatók. A városi zsidóság, az urbánus környezet nem vonzza. Mint ahogy az sem, hogy minden évben legyen egyéni kiállítása. „Nem zavar, ha nincs.” 2013-ban *Elmúló valóság* volt a címe egyéni tárlatának, idén márciusban pedig *Életmesék* címmel nyílt kiállítása Mosonmagyaróváron. 2014-ben jelent meg albuma. A *Földgömb magazin* egyik szerzője, fotográfiákat és rövid képszovegeket is publikál a lapban.

Kerekes István képei azért varázslatosak, mert emberábrázolásain tükröződik a megörökített ember lelkivilága. Szociófotói tűnődésre készítetik a szemlélőt. Alkotásai a honlapján – www.kerekesistvan.com – megtekinthetők.

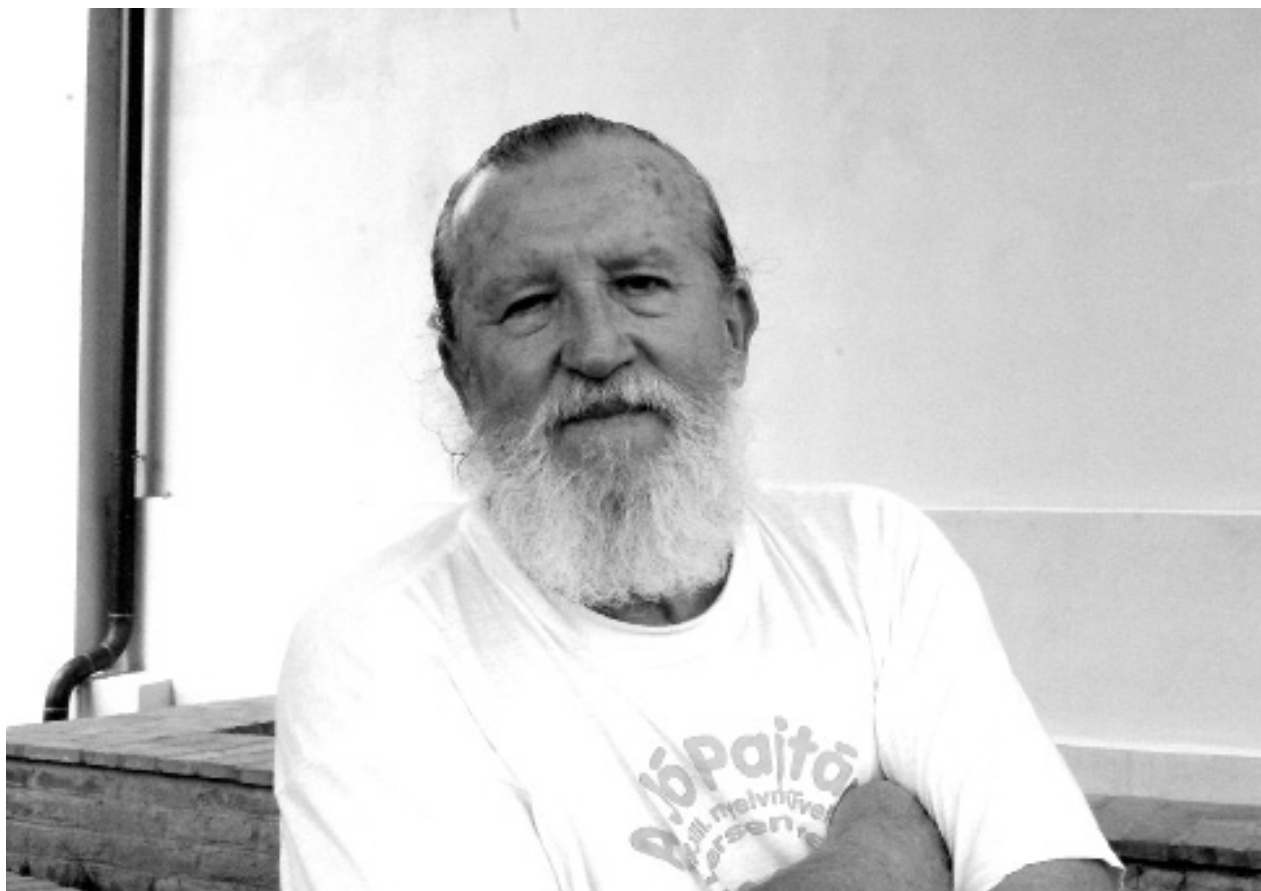
Beszélgésünk végén elmondta még: sosincs konkrét következő terv. Keresni kell a témákat, rábukkanni, mi az, amit érdemes lefotografálni. Váradi látogatása előtt két nappal az

Aranyos folyónál kóborolt. Beszélgett egy tehénpásztorral, akinek hatvan jószágot kell gyakran átvinnie a folyón. Még visszatér oda, hogy lefényképezze a folyón való átkelést. Hétvégére pedig egy Hargita megyei gáborcigány esküvőre kapott meghívást. Szóval gyűlnek, gyűlnek tovább az embermesék...

A fotográfia újvidéki nagykövete

Ugyancsak jelen volt a Mafosz-találkozón **Lennert Géza** újvidéki fotóművész, vele a nagyváradi városban beszélgettünk. Előzőleg vetített-képes bemutatót tartott. A 31 perces, zenés, 360 képből álló anyagban láthattak a kollégák víz alatt készült aktokat és naturista fotókat is. A víz alatti fényképezés és az aktfotózás ugyanis az alkotó két fő tematikája. „Naturistának vallom magam gyakorlatilag, lelkileg nudistának. A kettő között az a különbség, hogy a nudista bárhol levetkőzik, nem érdekli, hogy öt méterre mellette egy felöltözött társaság van, vagy a saját társaságában hárman meztelenek és öten fölöltözöttek. A naturista viszont ezt szigorúan elkülönítve teszi, egy bekerített strand keretében, ahol felöltözöttek nem mászkálnak és nem is jöhetnek oda nézelődni” – magyarázta.

A víz alatti fotózás úgy adódott, hogy gyermekkorában kapott egy maszkot, amivel a víz felszínén úszott, és nézte, hogy mi történik a víz alatt. Közben elkezdett fotózni, és amikor

már stabil, jó fotós volt, ismét kapcsolatba került a búvárkodással. Újvidéken néhány barátjával együtt újraalapították a Danubius búvárklubot; a klub azóta négyfelé oszlott, de ma is működik.

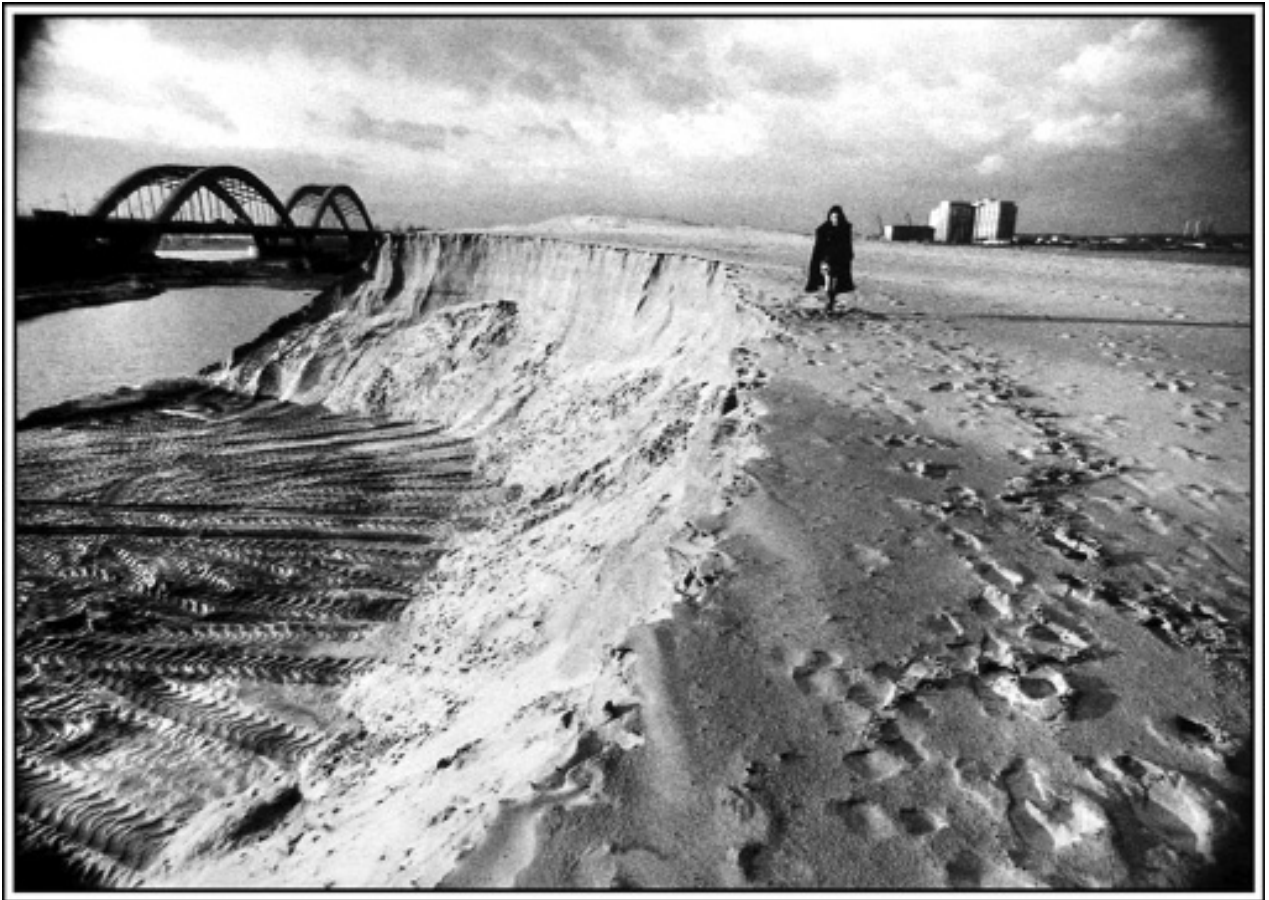
Lennert Géza 22 évig búvárkodott: „Ott is vannak különböző fokozatok, amelyeket az ember munkával, szorgalommal, tanulással és gyakorlással elér, úgyhogy én háromcsillagos CMAS (Confédération Mondiale des Activités Subaquatiques – Víz alatti Tevékenységek Világszövetsége) búvár lettem, a következő lépés az oktató, de az nem akartam lenni, mert az már kötelezettségekkel jár, míg a háromcsillagos búvárnak mindent szabad, de semmit nem muszáj. Csoportokat vezettem búvárkodni, tanfolyamokat is tartottam, csak nem vizgáztattam. Miután megtanultam palackkal is búvárkodni, tehát sűrített levegővel, s nem oxigénnel, ahogy mondják,

ugyanis sűrített levegő van a palackban, kétszáz bar nyomáson induláskor, akkor ismét rájöttem, le is kéne fényképezni, amit látok a víz alatt. Vettem egy német Ewa-Marine víz alatti fényképezőgépet, ami egy nagy nejlonzacskóra hasonlít, vastag és rugalmas anyagból van, és egy gumikesztyű van benne, azzal lehet a gépen minimálisan valamit állítani.” Bár a tokkal elvileg tíz méterig lehet lemenni a víz alá, a „legmélyebb” fotóját 18 méter mélységben készítette el. „Természetesen egy aktot, egy elég korpulens nőt, aki a vízen kívül nem is néz ki igazán jól, de a víz alatt

nagyon jó volt, és szépen tudott búvárkodni, olyan volt, mint egy sellő, ezért érdemes volt a 10 métert is áthágni, és 18 méteren készíteni felvételt” – mesélte. Ez sem „palackos” kép volt, víz alatti aktjai mind levegővétellel készültek. Fotózás előtt megbeszélték, mit csinál a fotós és a modell a víz alatt, majd nagy levegővétellel lemerültek. Így egy-egy felvétel készülhetett el, majd újabb egyeztetés és merülés következett.

A palackos víz alatti felvételei már egy kemény alumínium fényképezőgép-tokkal készültek, a küsnachti (Zürich elővárosa) René Hugenschmidtől rendelt egy tokot víz alatti fényképezéshez. Nevetve idézi fel, hogy a feleségével megjelentek nála, a tulaj azt hitte, hülyéskednek vele, hihetetlennek tűnt, hogy valaki Jugoszláviából rendel egy ezer márkás fényképezőgép-felszerelést. El kellett döntenie búvárkodás

előtt, hogy embert, tehát bűvár kollégákat akar-e fényképezni a víz alatt vagy élőlényeket. Ha élőlényeket, amelyek általában aprók, akkor egy makroobjektívet kellett a gépre tenni, meg a vakut úgy rászerezni, hogy lehessen fényképezni, ha viszont bűvárokat, akkor nem vaku kellett, hanem egy széles látószögű objektív. Ahhoz, hogy valaki jó víz alatti fotókat készítsen, nem elég az ötezer eurós felszerelés, tudni kell fotózni is, szögezte le a szakember. Ez ma, akárcsak az ejtőernyőzés, divatsport lett, általában 50 eurót kérnek egy merülésért, ezt nem mindenki

engedheti meg magának. Lennert Géza 22 évet bűvárkodott, kétszáz órát merült, de kinőtt ebből, mikor nagypapa-korba lépett. „Nem a nagypapáknak való a bűvárkodás” – mondja nevetve, majd hozzáteszi: Leni Riefensthal 82 éves korában tanult meg bűvárkodni, s utána csinált 2000 óra merülést...

Miután a víz alatti fotózásról elbeszélgettünk, rákérdeztünk a gyakorlati naturizmusra is. „Az alapszabály az, hogy egy naturista strandon az ember nem veszi elő a fényképezőgépet és kezd el fényképezgetni, mert ezért általában agyonverik. És jogosan. Ez nem jelenti azt, hogy a naturista strandon nem készülnek felvételek. Nagyon sok készül, de úgy, hogy én fényképezem a barátaimat, az ismerőseimet, ők fényképeznek engem, a családomat, egymást, olyan embereket, akikkel megbeszéljük, hogy most készítünk valamilyen fotót, akik hajlandók ebben közreműködni, akik nem túl

szégyellősek, de miért is lennének...” – mesélte.

Szeged mellett, Sziksóstón minden évben egy úgynevezett naturista művésztabort szervez dr. Sándor János, a sziki naturista kemping tulajdonosa. „Rájött, sok művész jár a kempingbe, és az évek során megismerkedett ezekkel az emberekkel. Néhány hete volt a 13. művésztabor, ezekből csak kettőn nem vettem részt, a többin mind ott voltam. Egyrészt dokumentálom a tábor eseményeit, ahol szobrászok, festők, grafikusok, zománcművészek csinálnak

Lennert Géza fotója

különböző szép dolgokat, másrészt én magam is próbálok alkotni, van egy nagy sorozatom, ami családkról, barátokról, emberekről, társaságokról szól. Ott van egy fal, az az állandó kulisszám, egy családot odaállítok anyaszült meztelenül, felém fordulva, kézen fogva, csinálók róluk egy fotót, utána megfordulnak, úgy, hogy aki baloldalt volt, az jobboldalt legyen és mindannyian háttal, csinálók egy másik fotót, azt a kettőt összerakom és ebből lesz egy végső eredmény, ami egy szociofotó, azt jelenti, hogy mi 2018 júniusában így néztünk ki. Nem akar ennél többet mondani, de ezzel valójában mindent elmond, mert ahány ember, annyiféle, vannak kövér emberek, sovány emberek, szép emberek, csúnya emberek, a legkülönbözőbb párosításban és kombinációkban.” Már 130-140 ilyen fotója készült, alanyai között volt már takarítónő, a szegedi egyetem tanára és a heidelbergi fizikai intézet igazgatója is.

Mivel az 1990-es évek végén újságíróként ismerkedtünk meg, adja magát a kérdés: a fotózásból mennyire következett a sajtó? Mint kiderült, kis kanyarral: végzettségéhez kötődően éppen műanyagipari kisüzemet készült nyitni, mikor a *Jó Pajtásban* megjelent a pályázat, hogy fölvesznek fotóriporter-újságíró gyakornokot. Megpályázta az állást, nyolc emberből őt vették fel, mint később kiderült, azért, mert neki volt fényképezőgépe alapnak, a többieknek nem... „Azt mondtam, amíg nem vesznek, addig használok a sajátomat, ez öt évig tartott, utána valóban beszereztünk rendes gépeket a *Jó Pajtásba*, úgyhogy nem jártam végül ezzel nagyon rosszul. Ott ragadtam, elkezdtem mint fotóriporter-újságíró gyakornok, noha volt már hat év munkaköröm, de azt mondta a főnök, Mucsi Józsi bácsi, hogy fiacskám, a pályázatot gyakornokra írták ki, most majd leszel hat hónapig gyakornok, fél lábon állva, ha kell, vagy nem tudunk fölvenni, és akkor valaki mást kell választani. A különbség abból állt, hogy kisebb volt a fizetésem hat hónapig. Ott ragadtam 32 évre. Ez idő alatt voltam kerti törpe kivételével az égvilágon minden, főszerkesztő is, meg mikor kiváltunk a nagy kiadóból, mint magánvállalat, akkor igazgató is voltam. Később a legnagyobb privatizáció idején minket visszaállamosítottak, aztán eljött az az idő, hogy betöltöttem a 61. évemet, megvolt a 40 év munkaköröm, s akkor szépen elmentem nyugdíjba. Azóta a fotó tölti be részben az időmet, de már nem annyira a fotózás, hanem a zsűrizés, szervezés” – meséli.

Nemrég a Magyar Fotóművészek Világszövetségének szervezett találkozót Újvidéken, ahol a vajdasági fotósokkal jöttek össze, a nagyváradi fotóklubot is összehozta a zágrábiival, a belgrábiival, az újvidékivel, a szentesieket szintén a zágrábiakkal, az eszéki fotóklubot az újvidékivel. „Tóth Pista kitalálta, én vagyok a fotográfia nagykövete, kinevezett engem, egy ilyen nem létező titulust adott” – mondja nevetve, majd hozzáteszi: mindig az volt a véleménye, hogy egy fotós szervezetben nem biztos, hogy a legjobb fotós kell legyen az élen, hanem valaki, aki szervezni tud.

S ha már szervezés, felidézi, amikor először járt Váradon, a vár még romhalmaz volt. Látszik, hogy kultúrával akarják megtölteni, de kérdéses ennek sikere, hacsak nem hozzák busszokkal a nézőket. Rögtön hazai példát mesél: „Újvidéken van egy szerb Nemzeti Színház nevű intézmény, ami szerintem kongana, ha nem lenne néhány nagyon jó szervező, akik országszerte szervezik a közönséget, és busszal hozzák őket. Hogy mibe kerül, az más kérdés, de kultúrát adnak az embereknek. Nem szabad megkérdezni, mennyibe kerül, kifizetődik-e. Mindenképpen érdemes. Bármely fajtáját és bármennyibe kerül, a kultúrát támogatni kell, különben nem lesz kultúra, s ha nincs kultúra, akkor meghal a társadalom. Így is túl sokan mennek el külföldre, de ha még kultúra sincsen valahol, akkor még többen. Ez az, ami valamennyire vissza tudja tartani az embereket.”

Azt is Tóth Pista „kotyvaszotta ki”, hogy Kínában volt egy találkozó a világ száz neves fotóművésze és kínai kollégáik között. Meghívták Lennert Gézát is a találkozóra, azonban „csak” Lhászáig, Tibet központjáig jutott. „Lhászában engem az orvosok gyorsan összepakoltak és hazaküldtek a szívem miatt. Nem is tudom, hogy jól jártam vagy nem, mindenesetre Lhászából láttam elég sokat, és az tetszett is. A többiek továbbmentek, sokkal magasabb helyekre. Lhásza Gonggar repülőtere 3600 méteren van, egy mély völgy legalján, ott folyik mellette egy folyó, amit úgy hívnak, hogy Csangpo, ami később lefolyik Bangladesbe, és ott már úgy hívják, hogy Brahmaputra. Egyébként 150 kilométeres körzetben van a forrása Ázsia öt legnagyobb folyójának, mind Tibetből indul, az egyik keletre megy, a másik nyugatra, a harmadik délnek, és befolyják egész Kínát meg Bangladesht, Pakisztánt; minden onnan ered Tibetből” – idézte fel a rövidre sikeredett látogatást. A fotóművészeket 25-ös csoportokra osztották, mindegyiknek volt saját orvosa, sofőrje, két minibusza, két dzsipje, és az orvosok megfigyelték az embereket az első naptól kezdve. „Azt hiszem, a pekingiek nem tudták, milyen veszélybe sodortak minket azzal, hogy odavittek Pekingből öt óra alatt 80 méter tengerszint feletti magasságból 3600-ra. Viszont a tibetiek tudták, ezért nagyon figyeltek minket. Engem is kiszúrtak, meg még néhány embert, kérdezték, volt-e valami bajom, mondtam, igen, voltam orvosnál, itt vannak a papírok. Katéterezték a szívemet, megvizsgálták, de azt mondták, itt is meghalhatok, ott is meghalhatok, mindegy, nem vagyok különösebb veszélyben. Azért bevittek a katonai kórházba, az orvos megvizsgált, nézegetett, hümmögött, elkezdett írni apró kínai jelekkel. Az A4-es papírt föntről teleírta, mondom: kész. De nem, megfordította és a másik oldalát is teleírta. Este összeült a nagytanács, azt mondták, holnap bepakolnak egy repülőbe, és visznek vissza Pekingbe, mert ha itt meghalok, őket kivégzőosztag elé állítják, és azt nem szeretnék megkockáztatni. Mondtam, megértem... Úgyhogy a Himaláját a gép első osztályának ablakából fényképeztem.”

S hogy mik a tervei? „Tudod, hogy van, aki tudja, az csinálja, aki nem tudja, az irányítja, aki irányítani se tudja, az meg zsúrizi (nevet). Van három unokám, volt egy csőtörésem a házban, törtük a betont három napig, új csöveket húzgál-

tunk. Közben a legnagyobb unokám a háromból, az öt éves, bárányhimlőt kapott, nekem indulás előtt úgy begyulladt az egyik ujjam, hogy néztem már, a baleseti sebészetten levágják azonnal, vagy próbálják megmenteni. Van dinamika... Hazamegyek, két napot otthon leszek, aztán megyünk Görögországba; mikor onnan visszajövünk, talán a feleségemmel is találkozom. Távházasságot élünk, ő Ausztriában dolgozik, mert 50 évesen munka nélkül maradt, úgyhogy majdnem tíz éve Németországba és Ausztriába jár dolgozni. Ez van. Néha fotózok is egy kicsit...”

LENNERT GÉZA 1952. augusztus 24-én született Budapesten, de kisgyermekkorá óta Szerbiában él. 1978-ban vegyész-technológus üzemmérnöki képesítést szerzett, közben kitanulta a fényképezetet is. Volt az újvidéki televízió operatőr-asszisztense is, 1981-től a Jó Pajtásnál dolgozott. Fényképezéssel 1969 óta foglalkozik, kiállításon 1971 óta szerepelnek munkái, mintegy 50 önálló tárlata volt, és 500-nál több zsűrizett kiállításon szerepeltek képei. A kecskeméti Magyar Fotográfiai Múzeum alapításakor a művészeti tanács tagja volt, az újvidéki Branko Bajic Fotóklub és a Jugoszláv Fotósövetség elnökségének is tagja volt, majd a szerbiai és vajdasági fotósövetségek művészeti tanácsának szakértője. Jelentős szakembere a víz alatti és az aktfotózásnak.